

Proloog

De eerste boodschap

Demandred stapte de zwarte hellingen van Shayol Ghul op, en huiverend verdween de poort, een gat in het weefsel van de werkelijkheid. Boven hem verborgen rondrollende grijze wolken de hemel, een omgekeerde zee van traag vloeiende asgrijze golven die rond de niet zichtbare bergpiek op elkaar botsten. Verspreid in het levenloze dal onder hem knipperden vreemde, bleekblauwe en dofrøde lichten die de stoffige schemer rond hun oorsprong niet konden opheffen. Bliksems flitsten naar de wolken omhoog en een gestage donder rommelde. Over de helling stegen stoom en rook uit verspreide luchtgaten, sommige even klein als een mannenhand en andere zo groot dat ze wel tien man konden opslokken.

Onmiddellijk liet hij de Ene Kracht los, en met het verdwijnen van de zoetheid die alles scherper en helderder had gemaakt, verdoofden zijn gevoelige zintuigen. Door de afwezigheid van saidin voelde hij zich leeg, maar alleen een dwaas zou op deze plek de indruk willen geven dat hij geleidde. En alleen een dwaas zou hier scherp willen zien, voelen of ruiken.

In wat nu de Eeuw der Legendes werd genoemd, was dit ooit een lieflijk eiland geweest in een milde zee, heel gewild bij wie van ongerept hield. Ondanks de stoom was het nu bitter koud. Hij stond zichzelf niet toe de kou te voelen, maar onbewust trok hij zijn met bont gevoerde fluwelen mantel dichter om zich heen. Zijn adem was een ijle mist, amper zichtbaar voordat de lucht die opnam. Enkele honderden roeden naar het noorden bestond de wereld uit een pure ijsvlakte, maar Thakan'dar was even droog als een woestijn, hoewel altijd in winter gehuld.

Er was wel een soort inktachtig stroompje dat omlaag viel van de rots-helling naast een smidse met een grijs dak. Daarbinnen kletterden moers en bij iedere klap flitste achter de smalle vensters wit licht op. Een

vrouw in lompen, met een klein kind in haar armen, hurkte als een hoopje wanhoop tegen de ruwstenen smidsemuur. Een broodmager meisje verborg haar gezicht in de rok van de vrouw. Ongetwijfeld vormden zij de buit van een overval in de Grenslanden. Maar wat waren het er weinig! De Myrddraal zouden wel met hun tanden knarsen. Hun zwaarden verloren na een tijdje alle kracht en moesten dan vervangen worden, al vonden er de laatste tijd minder aanvallen op de Grenslanden plaats.

Een smid verscheen, een dikke, trage mannengestalte die uit de berg leek te zijn gehouwen. De smeden leefden niet echt. Als ze te ver van Shayol Ghul af waren, veranderden ze in steen of stof. Het waren ook eigenlijk geen smeden; ze maakten slechts zwaarden. De twee handen van deze smid hielden in een lange tang een reeds gebluste zwaardkling, zo wit als maanverlichte sneeuw. Levend of dood, hij doopte het glimmende metaal heel voorzichtig in het donkere stroompje. Als dat water hem raakte, zou dit wezen elke gelijkenis met leven verliezen. Toen het metaal eruit werd gehaald, was het doodzwart. Maar het wapen was nog niet af. De smid schuifelde weer naar binnen, en opeens slaakte een man een wanhopige schreeuw.

‘Nee! Nee! nee!’ Vervolgens klonk er een gil en het geluid verstierf maar verloor niets aan felheid, alsof de schreeuwer naar een onvoorstelbaar verre afstand werd weggezwiept. Nu pas was het wapen klaar. Wederom verscheen een smid – misschien dezelfde, misschien een andere. Het wezen trok de vrouw overeind. Vrouw, peuter en meisje begonnen te huilen, maar het kleine kind werd losgetrokken en in de armen van het meisje geduwd. Ergens vond de vrouw nog een flardje verzet. Huilend begon ze wild te schoppen en naar het gezicht van de smid te klauwen. Hij besteedde er evenveel aandacht aan als aan een rots. Het gehuil van de vrouw verdween zodra ze binnen was. De moeders klonken weer op en smoorden het gesnik van de kinderen.

Eén wapen gesmeed, één in het vuur en er zouden nog twee volgen. Nooit eerder had Demandred hier minder dan vijftig gevangenen zien wachten om hun kleine bijdrage aan de Grote Heer van het Duister te geven. De Myrddraal moesten wel ontzettend met hun tanden knarsen.

‘Dralen, terwijl je bent opgeroepen door de Grote Heer?’ De stem klonk als rot, droog leer dat verkrumelde.

Demandred draaide zich langzaam om – waar haalde die Halfman de moed vandaan hem zo aan te spreken! – maar de bestraffende woorden

stierven in zijn mond, zij het niet door de oogloze blik die dat deegbleke gezicht op hem wierp. De blik van een Myrddraal joeg ieder mens vrees aan, maar hij had angst al lang geleden uit hem gebannen. Het kwam veel meer door het in zwart geklede schepsel zelf. Elke Myrddraal was even lang als een grote man, een golvende nabootsing, alsof ze allen uit dezelfde gietvorm kwamen. Maar deze stak er met kop en schouders bovenuit.

‘Ik breng je naar de Grote Heer,’ zei de Myrddraal. ‘Ik ben Shaidar Haran.’ Hij draaide zich om en stapte de berghelling op, als een soepel en slank serpent. De inktzwarte mantel hing onnatuurlijk stil en rimpelde zelfs niet eens.

Demandred aarzelde even voor hij hem volgde. De namen van de Halfmannen waren altijd verwrongen klanken uit de Trollok-taal. ‘Shaidar Haran’ stamde uit de taal die de mensen nu de Oude Spraak noemden en betekende ‘Hand van het Duister’. Weer een verrassing; en Demandred hield niet van verrassingen, zeker niet in Shayol Ghul.

De ingang tot de berg had een willekeurige luchtkoker in de helling kunnen zijn, maar hier steeg geen damp of rook op. Hij was breed genoeg voor twee mannen naast elkaar, maar de Myrddraal bleef voor hem uit lopen. De grotvloer liep meteen schuin omlaag en was zo glad als geslepen plavuizen. De kou werd minder terwijl Demandred achter de brede rug van Shaidar Haran aan liep. Naarmate ze dieper kwamen, werd het steeds warmer. Het drong wel tot Demandred door, maar hij weerde de warmte af. De rotsen verspreidden een bleek licht dat de grot vulde, helderder dan de eeuwige schemering buiten. Kartelpieken staken uit het plafond omlaag; stenen tanden die zich klaar hielden om samen te klappen. De verscheurende tanden van de Grote Heer, bedoeld voor de trouweloze of de verrader. Uiteraard geen natuurlijke pieken, maar ze werkten wel.

Opeens viel het hem op. Iedere keer dat hij in deze gang was afgedaald, hadden die pieken bijna over zijn hoofd geschraapt. Nu bleven ze ruim twee handen boven de Myrddraal. Dat verbaasde hem. Niet dat de hoogte van de grot zich wijzigde – vreemde zaken waren hier normaal – maar dat de Halfman meer ruimte werd gegund. De Grote Heer herinnerde zowel Myrddraal als mensen aan zijn bestaan. Dat hogere plafond moest hem bijblijven.

Opeens werd de grot groter. Ze kwamen uit op een brede richel boven een meer van gesmolten rots, rood bespikkeld met zwart, waarin manskogel vlammen dansten, doofden en weer oplaiden. Er was geen dak;

slechts een groot gat dat door de berg omhoogsteeg naar een andere hemel dan de hemel boven Thakan'dar. Hiermee vergeleken was de hemel boven Thakan'dar gewoon: wilde, rafelige wolkslierten waren uitgerekt alsof ze werden voortgejaagd door de sterkste stormen die de wereld ooit had gekend. De mensen noemden het de Doemkrocht, en weinigen wisten hoe goed die naam was gekozen.

Zelfs nu nog, na al zijn bezoeken – en het eerste had hij ruim drieduizend jaren geleden afgelegd – voelde Demandred ontzag. Hier kon hij de Bres voelen, het gat dat zo lang geleden was geboord naar de plaats waar de Grote Heer sinds het begin van de Schepping gevangen had gezeten. Hier werd hij overweldigd, overspoeld door de aanwezigheid van de Grote Heer. Volgens de natuurwetten was deze plek niet dichterbij de Bres dan enige andere plek op de wereld, maar hier was het Patroon zo dun dat hij gevoeld kon worden.

Demandred moest bijna glimlachen, iets dat hij zelden deed. Wat een dwazen waren zij die zich tegen de Grote Heer verzetten. O, de Bres was nog wel verzegeld, maar veel zwakker dan toen hij uit zijn lange slaap was ontwaakt en uit zijn eigen kerker was ontsnapt. Verzegeld, maar het gat was groter dan bij zijn ontwaken. Nog niet zo groot als toen hij en zijn metgezellen aan het eind van de Oorlog van Kracht werden opgesloten, maar bij elk bezoek werd het wat wijder. Spoedig zou de versperring zijn verdwenen, en zou de Grote Heer zijn handen weer over de wereld uitstrekken. Weldra zou de Dag van de Wederkeer aanbreeken. Dan zou hij de wereld voor eeuwig regeren. Onder de Grote Heer natuurlijk. En uiteraard met de andere Uitverkorenen die het hadden overleefd.

'Je kunt wel gaan, Halfman.' Hij wilde niet dat dat ding zag hoe hij door extase werd overmand. Door extase en pijn.

Shaidar Haran bewoog zich niet.

Demandred deed zijn mond open... en een stem ontplofte in zijn hoofd. demandred.

Als je dit een stem noemde, was de berg een kiezelsteen. Het verpletterde hem bijna in zijn eigen schedel; het vervulde hem met verrukking. Hij zakte door zijn knieën. De Myrddraal keek onbewogen toe, maar slechts een klein deel van Demandred merkte het wezen op, nu die stem zijn brein vulde.

demandred. hoe vaart deze wereld?

Hij was er nooit zeker van hoeveel de Grote Heer van de wereld wist. Hij had al eerder geschokt zowel onwetendheid als kennis opgemerkt.

Maar hij wist wat de Grote Heer wenste te horen.

‘Rahvin is dood, Grote Heer. Gisteren.’ Er was pijn. Een al te groot genot veranderde snel in pijn. Zijn armen en benen beefden. Hij zweette nu. ‘Lanfir is spoorloos verdwenen, net als Asmodean. En Graendal zegt dat Moghedien niet is komen opdagen bij een afspraak. Ook gisteren, Grote Heer. Ik geloof niet in toeval.’

de uitverkorenen slinken, demandred. de zwakken vallen weg. wie mij verraadt, zal de laatste dood sterven. asmodean verwrongen door zijn zwakheid. rahvin dood door zijn trots. hij heeft goed gediend, maar zelfs ik kan hem niet van lotsvuur redden. zelfs ik kan niet buiten de tijd stappen. Heel even vervulde een vreselijke woede – en ergernis? – de indrukwekkende stem. Slechts heel even. een daad van mijn oeroude vijand, degene die de draak wordt genoemd. zou jij in mijn dienst het lotsvuur ontketenen, demandred?

Demandred aarzelde. Een druppel zweet gleed een halve duim over zijn wang omlaag; het leek een uur te duren. Een jaar lang hadden beide partijen in de Oorlog van Kracht lotsvuur toegepast. Tot ze de gevolgen hadden gezien. Onafgesproken, zonder wapenstilstand – er had nooit een wapenstilstand bestaan zoals er ook nimmer kwartier was gegeven – waren beide partijen er gewoon mee opgehouden. Dat jaar waren hele steden in lotsvuur gestorven, waren honderdduizenden draden van het Patroon verbrand; was de werkelijkheid zelf bijna losgetornd en waren wereld en heelal als mist verdampt. Als het lotsvuur wederom werd losgelaten, zou er geen wereld meer bestaan om over te heersen.

Een andere gedachte speelde door zijn hoofd. De Grote Heer wist al dat Rahvin was gestorven. En leek ook meer van Asmodean te weten dan hij. ‘Zoals u beveelt, Grote Heer, zo zal ik gehoorzamen.’ Zijn spieren mochten dan verkramppt opspelen, maar zijn stem klonk rotsvast. De hete rots brandde zijn knieën, maar de huid had van iemand anders kunnen zijn.

dat zul je inderdaad.

‘Grote Heer, de Draak kan vernietigd worden.’ Een dode man kon geen lotsvuur rondslingeren en wellicht zou de Grote Heer het gebruik daarna niet meer nodig achten. ‘Hij is onwetend en zwak en verspilt zijn aandacht aan tientallen zaken. Rahvin was een ijdele dwaas. Ik...’

zul jij nae’blis zijn?

Demandreds tong verstarde. Nae’blis. Degene die in rang vlak onder de Grote Heer stond en alle anderen overheerste. ‘Mijn wens is slechts

u te dienen, Grote Heer, op welke wijze dan ook.' Nae'blis. luister dan, en dien. hoor wie zal sterven en wie zal leven. Demandred gilde toen de stem hem in volle omvang trof. Tranen van vreugde rolden langs zijn wangen. Onbewogen hield de Myrddraal hem in het oog.

'Hou op met dat gedraai.' Nynaeve gooide geprikkeld haar lange vlecht over haar schouder. 'Dit lukt niet als jullie als een stel kinderen met jeuk zitten te wiebelen.'

Geen van de twee vrouwen aan de andere kant van het gammele tafeltje leek een dag ouder dan Nynaeve, maar het scheelde twintig jaar of meer, en geen van beiden zat echt te draaien, maar door de hitte was Nynaeve gespannen. Het was benauwd in het kleine vensterloze kamertje. Ze droop van het zweet; de anderen leken koel en droog. Leane, in een Domani-gewaad van ragfijne blauwe zijde, haalde slechts haar schouders op; de lange lichtbruine vrouw bezat blijkbaar een onuitputtelijke voorraad geduld. Zoals gewoonlijk. Suan, blond en stevig, had het zelden of nooit.

Suan zat nu mopperend en geërgerd haar rok te schikken; meestal droeg ze vrij eenvoudige kleren, maar vanmorgen was ze in fijn geel linnen met Tyreens maaswerk rond een halslijn die nog net niet te laag was. Haar blauwe ogen waren even koud en bodemloos als een diepe waterbron. Even koud als het water van een diepe bron zou zijn, als het niet zo onnatuurlijk heet geweest was. Misschien was haar kleding anders, maar haar ogen niet. 'Het heeft toch geen zin,' snauwde ze. Ook haar manier van praten was als vanouds. 'Je kunt een scheepswand niet dichten, wanneer het hele schip is verbrand. Goed. Dit is tijd verknoeien, maar ik heb het beloofd, dus ga door. Leane en ik hebben nog werk te doen.' Het tweetal stond aan het hoofd van de ogen-en-oren van de Aes Sedai in Salidar, de faktoors die verslagen en geruchten doorstuurden over de gebeurtenissen in de wereld.

Nynaeve streek haar eigen rok glad om kalm te worden. Ze droeg een eenvoudig wit wollen kleed, met zeven kleurstroken aan de zoom, een voor iedere Ajah. De kledij van een Aanvaarde. Wat haar veel meer ergerde dan ze zich ooit had kunnen voorstellen. Ze had veel liever het groene zijden kleed gedragen dat ze had opgeborgen. Ze was onder vier ogen best bereid toe te geven dat ze een voorkeur voor mooie kleren had ontwikkeld, maar ze had vanwege het gemak dat ene gewaad uitgekozen. Het was dun en licht, en dat groen een lievelingskleur

van Lan was had er niets mee te maken. Helemaal niets. Dat was leeghoofdige dagdromerij van het ergste soort. Een Aanvaarde die iets anders dan het witte kleed met de kleurstroken aantrok, zou er heel snel achter komen dat ze nog l ng geen Aes Sedai was. Vastberaden zette ze alles van zich af. Ze was niet hier om over prulletjes te zeuren. Hij vond blauw ook mooi. Nee!

Behoedzaam tastte ze hen met de Ene Kracht af, eerst Suan, toen Leane. In zekere zin geleidde ze helemaal niet. Ze kon geen flintertje geleiden tenzij ze kwaad was, en zelfs dan kon ze de Ware Bron niet voelen. Maar het kwam op hetzelfde neer. Al wevend kronkelden fijne vezeltjes saidar, de vrouwelijke helft van de Ware Bron, door de twee andere vrouwen. Ze stamden echter niet van haar.

Om haar linkerpols droeg Nynaeve een smalle eenvoudige armband. Voornamelijk van zilver en van bijzondere afkomst, hoewel dat geen enkel verschil maakte. Afgezien van de Grote Serpent-ring was het haar enige sieraad. Het werd Aanvaard met klem afgeraden veel sieraden te dragen. Een bijpassende ketting sloot nauw om de nek van een vierde vrouw die op een krukje tegen de ruw gepleisterde muur zat. Haar handen lagen gevouwen in haar schoot. Ze droeg ruwe boerenkleren van bruine wol, had het sterke verweerde gezicht van een boerin, maar er was geen druppeltje zweet te zien. Ze bewoog geen spier, maar haar ogen sloegen alles aandachtig gade. Nynaeve zag duidelijk de gloed van saidar om haar heen, maar alleen Nynaeve stuurde de Kracht. Armband en halsband schiepen een binding tussen hen, vrijwel op dezelfde wijze als Aes Sedai hun Kracht konden bundelen door zich te verbinden. Het had volgens Elayne iets met 'volkomen gelijkvormige matrijzen' te maken, waarna haar uitleg volstrekt onbegrijpelijk werd. Volgens Nynaeve begreep Elayne eigenlijk maar de helft van haar eigen uitleg, wat ze ook beweerde. Nynaeve begreep het in het geheel niet, behalve dat ze elk gevoel van de vierde vrouw voelde, de vrouw zelf kon voelen, als het ware ergens in haar gedachten verstopt, en dat zij beheerste hoeveel saidar de ander geleidde. Soms dacht ze dat het beter en eenvoudiger zou zijn als de vrouw op de kruk dood was. En netter.

'Er is iets gescheurd of doorgesneden,' mompelde Nynaeve, onbewust het zweet van haar gezicht strijkend. Het was slechts een vage indruk, het bestond amper, maar voor het eerst voelde ze iets meer dan leegte. Misschien was het slechts verbeelding, een wanhopige wens iets, wat dan ook, te vinden.

‘Scheiden,’ zei de vrouw op de kruk. ‘Zo werd het genoemd. Jullie noemen het bij mannen stillen en bij vrouwen sussen.’

Drie hoofden draaiden zich naar de vrouw op de kruk. Drie paar ogen staarden haar woedend aan. Suan en Leane waren Aes Sedai geweest, tot ze waren gesust bij de opstand in de Witte Toren die Elaida de Amyrlin Zetel had opgeleverd. Gesust. Een woord dat iedereen deed huiveren. Nooit meer geleiden. Het je eeuwig herinneren en het verlies beseffen. Voortdurend de Ware Bron voelen en weten dat je die nooit meer kon aanraken. Sussen kon net zomin geheeld worden als de dood. Dat geloofde iedereen tenminste, maar volgens Nynaeve zou de Ene Kracht alles behalve de dood moeten kunnen helen. ‘Als je iets nuttigs te zeggen hebt, Marigan,’ zei ze scherp, ‘zeg het dan. Zo niet, hou je mond dicht.’

Marigan staarde met fonkelende ogen naar Nynaeve, maar liet zich tegen de muur zakken. Vrees en haat spoelden door de armband, maar dat was voortdurend het geval, zwak of sterk. Gevangenen hielden zelden van hun bewakers, zelfs wanneer ze wisten – misschien dan helemaal niet – dat ze dit of nog erger verdienden. De moeilijkheid was dat Marigan ook had gezegd dat scheiden – sussen – niet geheeld kon worden. O, ze beweerde voortdurend dat in de Eeuw der Legendes alles geheeld kon worden behalve de dood, en dat de Heling van de Gele Ajah tegenwoordig op grof haastwerk op een slagveld leek. Maar als je meer bijzonderheden van haar wilde horen, of een kleine aanwijzing, vond je niets. Marigan wist evenveel van helen als Nynaeve van smeden, wat inhield dat de vroegere Wijsheid wist dat je metaal in hete kolen stak en er met een hamer op sloeg. Zij kon evenmin een hoefijzer maken als de ander een blauwe plek kon helen.

Nynaeve verschoof in haar stoel en nam Suan en Leane op. Zo waren er reeds vele dagen voorbijgegaan, wanneer ze hen van hun andere bezigheden had kunnen losweken, maar tot dusverre had ze niets geleerd. Opeens drong het tot haar door dat ze de armband om en om draaide. Wat ze er ook mee won, ze verafschuwde de binding met deze vrouw. Haar nabijheid bezorgde Nynaeve kippenvel. *Misschien leer ik er iets van, dacht ze. En het kan geen grotere mislukking worden dan al het andere al is geweest.*

Behoedzaam maakte ze de armband los – de klip was onmogelijk te vinden tenzij je wist hoe – en overhandigde hem aan Suan. ‘Doe hem om.’ Het verliezen van de Kracht smaakte bitter, maar dit was nodig. Het kwijtraken van die gevoelsstromen leek op een stortbad. Marigans

ogen volgden betoverd de smalle zilveren band.

‘Waarom?’ wilde Suan weten. ‘Je hebt me verteld dat dit ding alleen werkt...’

‘Doe hem nou maar om, Suan.’

Koppig keek Suan haar even aan – Licht, wat kon die vrouw weerbarstig zijn – voor ze de armband om haar pols schoof. Meteen gleed een verbaasde blik over haar gezicht, waarna ze met toegeknepen ogen Marigan aanstaarde. ‘Ze haat ons, maar dat wist ik al. Er is ook vrees en... schrik. Van haar gezicht valt niets af te lezen, maar ze is tot in haar merg geschokt. Ik geloof niet dat ze had verwacht dat ook ik dit ding kan gebruiken.’

Marigan bewoog zich verontrust. Tot dusver konden slechts twee vrouwen die haar kenden, deze armband gebruiken. Bij vier bestond er een grotere kans op vragen. Aan de oppervlakte leek ze bereid volledig mee te werken, maar hoeveel hield ze verborgen? Zoveel als maar mogelijk was, besefte Nynaeve heel goed.

Met een zucht schudde Suan het hoofd. ‘En ik kan het ook niet. Ik zou in staat moeten zijn door haar de Bron aan te raken, nietwaar? Nou, het lukt me niet. Een knorvis zal nog eerder in een boom kunnen klimmen. Ik ben gesust en dat is dat. Hoe krijg je dit ding af?’ Ze prutste aan de armband. ‘Hoe krijg je dit bloeding af?’

Zachtjes legde Nynaeve haar hand over die van Suan op de armband. ‘Begrijp je het niet? Voor een vrouw die niet kan geleiden werkt de armband evenmin als de halsband. Als ik een kokkin zo’n ding laat dragen, is het voor haar slechts een mooi sieraad.’

‘Kokkin of niet,’ zei Suan effen, ‘ik kan niet geleiden. Ik ben gesust.’ ‘Maar er zit daar iets wat geheeld kan worden,’ hield Nynaeve vol, ‘anders zou je door die armband niets voelen.’

Suan rukte wild haar hand los en stak haar pols uit. ‘Doe hem af.’ Hoofdschuddend gaf Nynaeve toe. Soms kon Suan een even grote wolkop zijn als een man.

Toen ze Leane de armband voorhield, stak de Domani gretig haar pols uit. Leane deed wel net of ze even koelbloedig met haar sussen omging als Suan – als Suan speelde – maar het lukte haar niet altijd. Er werd verondersteld dat je sussen niet lang overleefde tenzij je een ander levensdoel kon vinden, iets om de leegte te vullen die de Ene Kracht had achtergelaten. Suan en Leane hadden dat doel gevonden in het leiden van hun netwerk van faktoors en nog meer in hun pogingen de Aes Sedai hier in Salidar ervan te overtuigen dat ze Rhand Altor moesten

steunen zonder dat ze in de gaten kregen wat ze aan het doen waren. De vraag was veel eer of dat genoeg was. De verbittering op Siuans gezicht en de vreugde op dat van Leane toen de armband dichtklikte, spraken boekdelen. Wellicht kon niets ooit genoeg zijn.

‘O, ja.’ Leane sprak kortaf, ze leek de woorden af te bijten. Bij een man sprak ze niet zo; ze was tenslotte een Domani, en tegenwoordig gedroeg ze zich alsof ze de tijd die ze in de Toren verloren had, wilde goedmaken. ‘Ja, ze is inderdaad stomverbaasd. Ze beheerst zich nu weer wat beter.’ Ze nam de vrouw op de kruk even zwijgend op. Marigan keek behoedzaam terug. Uiteindelijk trok Leane haar schouders op. ‘Ik kan de Bron evenmin aanraken. Ik probeerde haar een vlooi-enbeet in haar enkel te laten voelen. Als het was gelukt, zou ze iets hebben laten merken.’ Ook die mogelijkheid bezat de armband. Je kon een vrouw met halsband lichamelijk iets laten voelen. Alleen laten voelen – er was nooit iets te zien, nooit een echte wond, wat je ook deed – maar het gevoel van enkele zweepslagen had Marigan ervan overtuigd dat meewerken haar beste keus was. Dat of het andere: een snelle veroordeling gevolgd door een terechtstelling.

Ondanks de mislukking lette Leane goed op, toen Nynaeve de armband losmaakte en weer om haar eigen pols deed. Blijkbaar had zij de hoop nog niet geheel opgegeven dat ze op een dag weer zou kunnen geleiden.

Het werken met de Kracht was heerlijk. Niet zo heerlijk als zelf saidar te putten en ervan vervuld te raken, maar zelfs het aanraken van de Bron met behulp van de andere vrouw deed het leven in je aderen dubbel zo hard bruisen. Saidar door je heen te voelen stromen was of je wilde lachen en dansen van pure vreugde. Ze nam aan dat ze er op een dag aan zou wennen; vollere zusters moesten wel. Daarmee vergeleken was de binding met Marigan maar een lage prijs. ‘Nu we weten dat er een kans bestaat,’ zei ze, ‘denk ik...’

De deur klapte open en Nynaeve vloog voor ze het besefte overeind. Ze dacht er geen moment aan de Kracht te gebruiken; ze zou hebben gegild als haar keel niet zo zat dichtgeknepen. Ze was niet de enige, maar merkte amper dat ook Siuan en Leane waren opgesprongen. De vrees die door de armband in haar werd gestort, leek een echo van de hare.

De jonge vrouw sloot de gehavende houten deur achter zich en negeerde de opwinding die ze had veroorzaakt. Lang en stijf rechtop in het witte kleed van een Aanvaarde, met haar zonneblonde haar tot op de

schouder, leek ze vuur te spuwen. Zelfs met een van woede vertrokken gezicht en druipend van het zweet, lukte het Elayne er knap uit te zien. ‘Weet je wat ze gaan doen? Ze sturen een gezantschap naar... naar Caemlin! En ze verbieden mij mee te gaan! Sheriam verbóód me het ooit nog te noemen! Verbóód me erover te praten!’

‘Nooit geleerd aan te kloppen, Elayne?’ Haar haren goed strijkend ging Nynaeve weer zitten. Eigenlijk liet ze zich vallen, want de opluchting maakte haar knieën slap. ‘Ik dacht dat het Sheriam was.’ Louter de gedachte aan ontdekking maakte haar misselijk.

Het moet gezegd worden, Elayne bloosde en bood meteen haar verontschuldigen aan. Toen bedierf ze het weer door eraan toe te voegen: ‘Maar ik snap niet waarom je zo schrikachtig doet. Birgitte staat nog buiten en je wéét dat ze jou zou waarschuwen als er iemand in de buurt komt. Nynaeve, ze móéten me mee laten gaan!’

‘Zoiets móéten ze helemaal niet,’ zei Suan ruw. Ook zij en Leane zaten weer. Suan rechtop als altijd, maar Leane in elkaar gezakt, even beverig als Nynaeves knieën aanvoelden. Marigan stond met gesloten ogen higgend tegen de muur geleund en drukte haar handen hard tegen het pleisterwerk. Golven van opluchting en vrees werden afwisselend door de armband gestuurd.

‘Maar...’

Suan liet Elayne niet uitspreken. ‘Denk jij dat Sheriam of iemand anders de erfdochter van Andor in handen van de Herrezen Draak laat vallen? Nu je moeder dood is...’

‘Dat geloof ik niet,’ snauwde Elayne.

‘Je gelooft niet dat Rhand haar heeft gedood,’ ging Suan onverbidde-lijk verder, ‘maar dat is iets anders. Dat geloof ik ook niet. Maar als Morgase nog leefde, zou ze zich bekend maken en hem erkennen als de Herrezen Draak. En als ze ondanks alle bewijzen geloofde dat hij een valse Draak was, zou ze het verzet leiden. Geen enkele faktor of spion heeft hierover een of andere fluistering opgevangen. Niet in Andor en evenmin in Morland of hier in Altara.’

‘Dat hebben ze wel,’ barstte Elayne los. ‘In het westen is een opstand uitgebroken.’

‘Tegen Morgase. Tégen haar. Maar ook dát kan een gerucht zijn.’ Siuans stem klonk even vlak als een geschaafde plank. ‘Je moeder is dood, meisje. Je kunt het maar beter toegeven, een potje gaan huilen en dan snel je tranen drogen.’

Elayne stak haar kin in de lucht, een vervelende gewoonte. Ze leek zo

het toonbeeld van hooghartigheid, hoewel de meeste mannen het om de een of andere reden aantrekkelijk leken te vinden. ‘Je klaagt voortdurend dat het zoveel tijd kost om alle faktoors te bereiken,’ merkte ze koeltjes op, ‘en ik zal maar niet ingaan op de vraag of je inderdaad alles vernomen hebt. Of mijn moeder in leven is of niet, ik hoor in Camelina te zijn. Nu. Ik ben de erfdochter.’

Suan snoof zo luid dat Nynaeve opsprong. ‘Nu ben je al zo lang Aanvaarde... je zou beter moeten weten.’ Elayne had grote mogelijkheden, ze was de sterkste geleidster van de laatste duizend jaar. Niet zo sterk als Nynaeve zou zijn als die haar gave ooit leerde beheersen, maar wel zo krachtig dat de ogen van alle Aes Sedai begonnen te glanzen. Elayne trok haar neus op en besepte heel goed dat de Aes Sedai haar zelfs van de Leeuwentron zouden hebben gehaald om haar te vormen; indien mogelijk door het haar te vragen, en zo niet door haar in een zak mee te dragen. Ze wilde al wat terugzeggen, maar Suan daverde door. ‘Je hebt gelijk dat ze jou graag zo snel mogelijk op die troon willen zien. Er is al veel te lang geen koningin meer geweest die openlijk kon zeggen dat ze Aes Sedai was. Maar ze zullen je pas laten gaan als je volleerd zuster bent, en zelfs dan zullen ze jou, juist omdat je de erfdochter bent en spoedig koningin zult zijn, uit de buurt van die vervloekte Herrezen Draak houden tot ze weten of ze hem wel kunnen vertrouwen. Vooral niet na dat... *pardon* van hem.’ Haar mond vertrok wrang bij dat woord en Leane grimaste.

Nynaeve kreeg eveneens een vieze smaak in haar mond. Ze was opgevoed met angst voor iedere man die kon geleiden. Vroeg of laat zou hij krankzinnig worden en voor alle mensen om hem heen een dodelijk gevaar vormen, voordat de bezoedeling van de mannelijke helft van de Ware Bron hem een gruwelijke dood zou bezorgen. Maar ze had Rhand zien opgroeien en hij was de Herrezen Draak, geboren ten teken dat de Laatste Slag naderde, geboren om in die strijd de Duistere het hoofd te bieden. De Herrezen Draak was de enige hoop voor de mensheid, maar hij was een geleider. Nog erger waren de berichten dat hij andere geleiders om zich heen verzamelde. Het konden er natuurlijk niet veel zijn. Alle Aes Sedai jaagden op zulke mannen – de Rode Ajah deed bijna niets anders – maar ze vonden er maar weinig, volgens de kronieken veel minder dan vroeger.

Elayne wilde niet van opgeven weten. Dat viel in haar te bewonderen: ze zou het nog niet opgeven als haar hoofd op het beulsblok lag en de bijl neersuisde. Met geheven kin bleef ze Suan strak aankijken, iets

dat zelfs Nynaeve moeilijk afging. ‘Er zijn twee goede redenen waarom ik hoor te gaan. Allereerst, wat er ook met mijn moeder is gebeurd, ze wordt vermist en als erfdochter kan ik de mensen geruststellen en hen ervan verzekeren dat de opvolging niet in gevaar is. Ten tweede kan ik met Rhand spreken. Hij vertrouwt me. Ik kan dat veel beter dan wie de Zaal ook mag aanwijzen.’

De Aes Sedai in Salidar hadden hun eigen Zaal van de Toren gekozen, een Zaal in ballingschap als het ware. Men zei dat ze de keuze van een nieuwe Amyrlin Zetel overwogen, een echte Amyrlin die Elaida’s aanspraken op het ambt en de Toren kon betwisten, maar Nynaeve had er nog weinig van gemerkt.

‘Wat aardig dat je je zo wilt opofferen, kind,’ zei Leane droogjes. Elayne’s gezicht vertrok niet, maar ze werd bloedrood; er waren buiten deze kamer maar weinig mensen die haar geheim kenden, en geen daarvan was Aes Sedai. Nynaeve twijfelde er geen moment aan dat Elayne zich in Caemlin meteen met Rhand zou afzonderen om hem te bedelven onder de kussen. ‘Nu je moeder... vermist wordt... Als Rhand Altor jou en Caemlin in handen heeft, bezit hij Andor en als ze er iets aan kunnen doen zal de Zaal hem geen groter deel van Andor of enig ander gebied gunnen dan hij reeds bezit. Hij heeft Tyr en Cairhien al in zijn zak en blijkbaar ook de Aiel. Tel Andor erbij en hij hoeft maar te niezen of hij kan Morland en Altara én ons aan zijn gebied toevoegen. Hij wordt te machtig, en dat wordt hij te snel. Wellicht besluit hij dat hij ons niet nodig heeft. Nu Moiraine dood is, heeft hij niemand bij zich die wij kunnen vertrouwen.’

Dat deed Nynaeve ineenkrimpen. Moiraine was de Aes Sedai die haar en Rhand uit Emondsveld had meegenomen, waardoor hun leven was veranderd. En ook dat van Egwene, Mart en Perijn. Ze had zich zo lang voorgenomen dat zij Moiraine zou laten boeten voor wat hun was aangedaan, dat het leek of ze met haar dood iets van zichzelf had verloren. Moiraine was echter in Cairhien gestorven en had Lanfir met zich meegesleurd. Ze werd onder de Aes Sedai in Salidar al snel een legende: de enige Aes Sedai die een Verzaker had gedood, twee nog wel. Het was misschien slecht van Nynaeve er iets goeds in te zien, maar Lan was nu tenminste niet langer Moiraines zwaardhand. Als ze hem ooit nog zou tegenkomen.

Siuan nam onmiddellijk Leanes woorden over. ‘We kunnen ons niet veroorloven de jongen zonder loods te laten uitzeylen. Niemand weet wat hij kan gaan doen. Ja, ja, ik weet best dat jullie hem willen ver-

dedigen, maar dat hoef ik niet te horen. Ik probeer een levende zilver-tand op mijn neus te laten staan, meisje. We kunnen hem niet te sterk laten worden voordat hij ons aanvaardt, maar we durven hem ook niet te veel in te tomen. Ik probeer Sheriam en de anderen ervan te overtuigen dat ze hem móeten steunen, terwijl de helft van de Zaal niets met hem te maken wil hebben en de rest diep in z'n hart vindt dat hij gestild dient te worden, Herrezen Draak of niet. In ieder geval, wat er ook voor of tegen valt te zeggen, welke redenen je ook aanvoert, ik raad je aan uit Sheriams buurt te blijven. Je haalt haar toch niet over, en Tiana heeft niet genoeg novices onder zich om haar bezig te houden.'

Elaynes gezicht verstrakte. Tiana Noselle, een Grije zuster, was in Salidar de Meesteres der Novices. Aanvaarden moesten veel ergere fouten maken dan novices om naar haar toe te worden gestuurd, maar daarvoor was een bezoek ook veel beschamender en pijnlijker. Wellicht zou Tiana voor een novice een beetje genadiger zijn, maar Aanvaarden dienden volgens haar beter te weten en ze verzekerde zich ervan dat die haar zienswijze geheel beaamden voor ze uit haar kleine werkhokje mochten vertrekken.

Nynaeve had naar Suan staan kijken en opeens kwam er een idee bij haar op. 'Jullie wisten het al, nietwaar, van dat gezantschap, wat dat ook is? Jullie twee spelen altijd onder één hoedje met Sheriam en haar kring.' De Zaal werd wel geacht het hoogste gezag te zijn totdat er een Amyrlin was gekozen, maar Sheriam en het handjevol andere Aes Sedai dat na aankomst in Salidar alles had opgezet, hield nog steeds feitelijk de touwtjes in handen. 'Hoeveel sturen ze er, Suan?' Elaynes mond viel open. Ze had hier duidelijk niet bij stilgestaan, waarmee ze verried dat ze behoorlijk van streek was geweest. Gewoonlijk zag zij de kleinheden die Nynaeve niet opvielen.

Suan ontkende niets. Sinds ze gesust was, kon ze liegen als een wolkoopman, maar als ze besloot heel open te praten, was ze even onomwonden als een klap in je gezicht. 'Negen. Voldoende om de Herrezen Draak eer te betonen – viskuit nog aan toe, een gezantschap naar een koning bestaat zelden uit meer dan drie zusters – maar niet genoeg om hem bang te maken. Als hij inmiddels voldoende heeft opgestoken om bevreesd te zijn.'

'Jullie kunnen maar beter hopen van wel,' zei Elayne koel. 'Als hij dat niet is, zijn die negen er acht te veel.'

Dertien was het gevaarlijke aantal. Rhand was sterk, misschien wel de